

Theorie Veiligheid.

Les 1

Veiligheidswetgeving.

- a. Europese Richtlijnen ;
  - 1) Sociale richtlijnen= Betrekking tot de gezondheid van de mens
Vb. PBM: Persoonlijke Beschikbare Middelen= vb. helm
    - KB 2001= Tijdelijke & Mobiele Bouwplaatsen; Veiligheidscoördinator
    - KB 2007= Onthaal of Peterschap
  - 2) Economische richtlijnen = Betrekking tot de veilige werking van machines
- b. De Belgische Veiligheidswetgeving

Elk Europees lidstaat kreeg bepaalde tijd om de Europese richtlijnen om te zetten in zijn eigen Veiligheidswetgeving (ieder land is anders) onder leiding van=

- Koninklijk Besluit
- Ministerieel Besluit

1. Eerste Belgische wetgeving (na 1945) = ARAB: Algemeen Reglement voor ArbeidsBescherming

Nadelen= Veel tegenstrijdigheden en NIET haalbaar.

Gevolg= Bijlagen (5 hoofdstukken met 7 bijlagen)

2. Tweede Belgische wetgeving = Codex
3. De welzijnswet = Een overkoepelende wetgeving

ARAB en Codex worden tegelijkertijd gehanteerd.

Wie heeft toezicht op de Veiligheidswetgeving?

- I. De Veiligheidscoördinator
    - Adviserend
    - VCA : Veiligheid Checklist of Certificaat voor Aannemers
      - Toolboxmeeting = vergadering met instructies onder contract.
  - II. NAVB = Nationaal Actiecomité voor Veiligheid op de Bouw
  - III. Arbeidsinspectie (II en III hebben direct contact)
    - Stopzetten van de Bouw, Boetes, Straf...
  - IV. TMB ; Tijdelijke & Mobiele Bouwplaatsen
- Wanneer Veiligheidscoördinator nodig?**
- **<1 aannemer die tegelijkertijd en achtereenvolgens werken uitvoert**
  - **!!! Alle leveranciers van nutsvoorzieningen zijn aannemers**
  - **Zowel in Nieuwbouw als Verbouwing.**

Welke Veiligheidscoördinatoren vanaf 2001?

- Ontwerp = aangesteld in ontwerpfase
- Verwezenlijking = aangesteld tijdens uitvoering of Bouw

Met wat werken Veiligheidscoördinatoren?

- V&Gplan = Veiligheid- en Gezondheidsplan (document)
- CD = Coördinatie Dagboek

➤ PID = Post-InterventieDossier

Hoe Veiligheidscoördinator worden? Officieel A&B – Inofficieel C&C+

Wie komt in contact met de Belgische Veiligheidswetgeving?

✓ *De Werkgever*

+ een werknemer = Onder het RIE (Risico Inventarisatie en Evaluatie)

Is bvb verplicht om werknemers een opleiding te geven= preventiemogelijkheid

Voorzorgsmaatregelen inzake JUIST materiaal

✓ *De Werknemer*

PLICHT

Als werknemer ben je zelf verantwoordelijk voor de eigen veiligheid

Vb; PBM gebruiken, Instructies opvolgen

RECHT

Als de RIE niet wordt nageleefd, recht om te stoppen met werken NA het verwittigen van de

Hiërarchische lijn

✓ *Ploegbazen/Ploegleiders*

- Verantwoordelijk van het geven van instructies

- Communicatieplan - Gegeven in de taal van de werknemer!

- Toezien dat de instructies opgevolgd worden, zoniet actie ondernemen

- RIE + TRA (Taak Risico Analyse) – LMRA (LastMinute Risico Analyse)

- Registreren en analyseren van een ongeval

- Werkplekinspecties...

✓ *Preventieadviseur*

- Geeft advies aan iedereen inzake veiligheid = IN LOONDIENST

- Moet op Payroll staan

- Juiste opleiding (Niv I, II, III) Niveau III: onwettelijk

Het verschil tussen Veiligheidscoördinator en een Preventieadviseur:

<p>Veiligheidscoördinator Gekoppeld aan een project ➔ Advies over overkoepelende risico's <1 Aannemer = Coactiviteit</p>	<p>Preventieadviseur Gekoppeld aan bedrijf in loondienst ➔ Advies over veiligheid 1 aannemer = geen Coactiviteit</p>
---	--

Les 2

RIE (opgemaakt door de werkgever)
Risiko Inventarisatie & Evaluatie

1. Risiko= de kans op gevaar
2. Inventarisatie= Techniek om op zoek te gaan naar risico's
3. Evaluatie= Methode om risico's te evalueren : De Kinneymethode

2.

M	Mens
U	Uitrusting
O	Omgeving
P	Product
O	Organisatie

- De mens is het meest risicovolle element om iets aan te doen
Moet gemotiveerd worden om iets te doen
- U O en P kan vervangen worden
- Organisatie kan aan gewerkt worden

3.

Een getal geven aan het risico + rekening houden met factoren

W	Waarschijnlijkheid (De kans op het vallen)	0.1-10	
E	Ernst of Effect (Gras <> Gewap. Beton)	1-40	15= 1 dode 40= meerdere doden
B	Blootstellingsduur (zelden tot continu)	0.5-10	

$$\text{Risiko} = W * E * B =$$

R	>400	= stopzetten van het werk
R	>70	= PreventieMaatregelen PM
70 > R >20		= aandacht
R	<20	= OK

PreventieMaatregelen (worden Hierarchisch toegepast)

- I. Risiko aan de bron uitschakelen
- II. Risiko beperken
- III. CBM = Collectieve BeschermingsMiddelen = vb: hoogte met leuning
- IV. PBM= Persoonlijke BeschermingsMiddelen = vb: Harnas, Helm
- V. Signalisatie > Blauwe gebodsborden
- VI. Instructies > te geven

Voorbeeld = Werk op plat dak ? PBM harnas of CBM Leuning ?

HOOGTE = Leuning of Net hangen CBM?

Waarom? Bij een leuning is de W(waarschijnlijkheid) het kleinst, bij een net is men al gevallen

VOORBEELD VAN EEN RIE

Activiteit	Deel-activiteit	Middel MUOPO	Risico	W	E	B	R	PM wetgeving	W	E	B	RR
Dakwerken	Boven	Ladder	Weggliden	3	3	10	90	Antislikvoetjes	0.5	3	10	15
	Middelen boven		Vallen v. Mens Ladder					Reg. Controle Goede opstelling -> instructies				
	Afbraak		Sport breken									

3 ongewoon, maar mogelijk
3 ongeval met verlet
10 continu aan blootgesteld
0.5 onwaarschijnlijk maar mogelijk

Mens (MUOPO)

Moet door de werkgever op de juiste plaats gezet worden als juist/geschikte mens.

Niet Kunnen Organigram : eisen/funcities - Diploma - Ervaring	Niet Kennen; Opleiding	Niet Willen Motiveren - Oorzaak aan pakken - Om veilig te werken
--	---------------------------	---

Waarom motivatie?

- Humanitaire redenen (cfr. Sterfongeval)
- Economische redenen
  - Directe kosten gekoppeld aan ongeval
  - Indirecte kosten : vervanging – opleiding
De tijd geen inkomst = 4*directe kosten!
- Wettelijke redenen
  - Geen PreventieMaatregelen= werkgever verantwoordelijk!
Celstraf, boete...

Ongevallen

1. Lichamelijke ongevallen
2. Materiële ongevallen
3. Bijna ongevallen = Chance : ook te registreren als ongeval (verlet)

Wetgeving omtrent Ongevallen;

Fg

Frequentiegraad per jaar berekend =

$$\frac{\text{Aantal Arbeidsongevallen} \times 1\,000.000}{\text{Aantal gepresteerde uren}}$$

Aantal gepresteerde uren

Eg

Ernstgraad=

$$\frac{\text{Verloren kalenderdagen} \times 1000}{\text{Aantal gepresteerde uren}}$$

Aantal gepresteerde uren

Analyse van ongevallen is onderdeel van de RIE = terug opnemen dat het nieuwe ongeval al geanalyseerd was in de RIE.

Koninklijk Besluit; verplicht de werkgever

Ongeval > verhoogd risico > melden ArbeidsInspectie

> risico > ArbeidInspectie

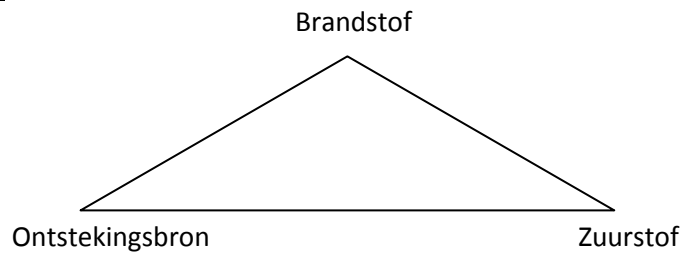
Omstandig verslag

Nietgemaakt?

>ArbeidsInspectie komt!

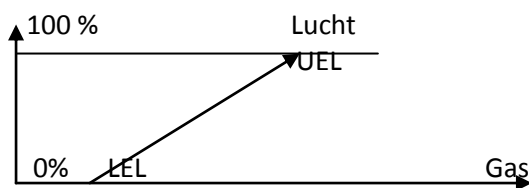
Les 3

Branddriehoek

A	Vast	Water	Afkoelen
B	Vloeibaar	Poeder, Zand, Co2	Verstikken
C	Gas	Ontsteken, afsluiten	Koelen
D	Metaal	Speciaal poeder	
E	Elektriciteit		

- Vlampunt
- Zelfontbrandingspunt
- OOG of LEL (Lower Explosion Level of Onderste ontploffingsgrens)
- BOG of UEL (Upper Explosion Level of Bovenste ontploffingsgrens)

Weetjes

O₂ = moet altijd 21% zijn in het lichaam

Benzine is ontvlambaar tot -42.8°C = Min. T° v. vloeistof = voldoende gas = extern vuur = BOEM!

Het Brandblusapparaat

Wie keurt?

- Brandweer
- Leverancier

Vastgelegd door de wet =

1. Interne Keuring : BEVOEGD (opl, dipl, erv.)
Ladders, stellingen, elektrisch materiaal of apparatuur
2. Externe keuring: Leveranciers
Brandblussers, gaspers
3. EDTC = EXTERNE DIENST voor TECHNISCHE CONTROLE
Hefwerken, liften (maw risicovol)

Welk?

CO₂ = GEVAAR = zwaarder dan lucht : ZAKT

Het Noodplan

Verplicht op te maken

- A. Wat?
Noodprocedure (het inschatten van mogelijke noodsituatie's)
- B. Hoe reageert men?
ALARM
EVACUEREN naar een verzamelpunt
EINDE-ALARM afkondigen
- C. Middelen?
  - Brandblusser
  - Gasper
  - EHBO-post : per 20 werknemers = 1 nijverheidshelper verplicht van 5 jaar diploma
- D. Evacuatieplan
- E. Oefening : minimum 1 keer per jaar

Soorten Vlampunten

Zeer licht ontvlambaar	Vlampunt < 0°C
Licht ontvlambaar	0° < Vlampunt < 21°C
Ontvlambaar	21°C < 55°C
Brandbaar	V > 55° C

Het etiket

Moet benoemd zijn =

Naam

+

- A. Pictogram
- B. R zinnen (Risico genummerd)
- C. S zinnen (Safety genummerd)

Material Safety Data Sheet – fiches (16 punten)

Veiligheidsfiche

Hoe product, transporteren, gebruiken, opslaan...

Rekening houdende met

- Vlampunt
- Zelfontbrandingspunt
- LEL en UEL
- De TLV-waarde (Treshold Limit Value)

ASBEST

Goede eigenschappen : mbt isolatie, Rf

MAAR kankerverwekkend : vezeltjes komen terecht in de longen

De vezelstructuur zet zich
vast op de long > Stoflong >
Longkanker of Asbestose

1995 => Elke eigenaar van een gebouw moet een ASBEST-inventaris hebben

Om zo'n werf met Asbest te bekijken moet met een strenge controle ondergaan voor men binnen mag.

- 1) Kleren uit
- 2) Speciaal pak + masker + getaped
- 3) ASBEST WERF
- 4) Alles uit + aanhouden masker
- 5) Douche met masker
- 6) Masker af
- 7) Terug douchen
- 8) Kleren aan.

BESLOTEN RUIMTE

= PETROCHEMIE, maar ook een kruipkelder... MAW= zeer ruime benaming

- Ruimte geen of één normale in en uitgang
- Niet vertoeven
- Herstelwerken...

Door de ruime benaming = Onduidelijkheid in de wetgeving

Feit = Zuurstofconcentratie zakt onder de 21% = 17-19% GEVAARLIJK

- Verstikking
- Vergiftiging (GP= gevaarlijk product)
- Brand/ontploffing

Regels

- 1) Min. 2 personen (veiligheidswacht)
1 in de besloten ruimte, 1 als veiligheidswacht
Moet min 18 jaar zijn, alarmslaan, na alarm Redden
- 2) Preventiemaatregelen (TLV)
Metingen (wettelijk verplicht)
Wat?
02
OOG
TLV-waarde
- 3) Werkvergunning (niet wettelijk verplicht)
Enkel nodig als werkgever het nodig vindt
- 4) PBM's (Persoonlijke Beschermings Middelen)
- 5) Opleiding
- 6) Instructies, etc..

Hefwerktuigen

- 1) Hijswerktuig
Hangende last
Kranen, mobiele kranen, katrol..
- 2) Liften
Goederenlift, dakdekkerslift, schaarlift
- 3) Hoogwerken, verreiker
- 4) Heftruck
- 5) Graafkraan

Specifieke eisen=

- De bedienaar = (veiligheidsfunctie)
18 jaar
Opleiding, bekwaam, bevoegd verklaard door de werkgever
Periodiek medisch onderzoek (MO)
- Keuringen (intern, extern of (edtc=Externe Dienst voor Technische Controle))
Voor in dienststelling
Periodiek (driemaandelijks in belgie (koploper in europa))
Jaarlijks (volledige keuring)
Hoogwerker blijft periodiek gecontroleerd= mag men oneindig veel verplaatsen
Hoogkraan (die telkens opnieuw moet opgebouwd worden) moet telkens na hij opgebouwd is opnieuw gecontroleerd worden.

Les 4

1. WERKEN OP HOOGTE

Valhoogte =

- onder de 2 m
- boven de 2 m = verplichte beveiliging door een leuning van 1m20

- ✓ Risico aan de bron uitschakelen? Mogelijk; neen.
- ✓ Risico beperken? Mogelijk; neen.
- ✓ CBM ? = leuning beter dan net, leuning liefst volledig gesloten of tenminste drie planken (b, o, tss)
- ✓ PBM ? = Harnas/Gordel
- ✓ Signalisatie
- ✓ Instructies

Rekening houdend met WEB= Waarschijnlijkheid, ErnstofEffect, Blootstellingsduur

- A. Trappen
- B. Ladder

Enkel en alleen voor tijdelijke verbouwing= korte duur, kleine werken, geen andere methodiek.. etc.

De hoek van de ladder = 75°

Beide handen moeten vrij blijven (bij het dragen van iets, liefst via de rug)

1 m hoger dan het gewenste niveau bereiken

Enkel horizontaal?

Min. 1 persoon

Geen materiaal onder ladder

Klim nooit hoger dan de 4de sport boven de plaats = meestal rode sport : die je wil bereiken

Overlapping met tweede ladder : minstens 1 m overlapping

Bij elektriciteit = houten of polyesteren ladders

Bij houten ladders = NIET schilderen

Interne Controle

EDTC = externe dienst voor technische controle

Mag

Niet verplicht bij wet

Door een bevoegd persoon

Verplichte criteria

VGS-labels

C. Vaste stellingen

=> verankerd in de vloer, in het dak of in de muur

(Gewijzigde) wetgeving

3 Controles

1. Op te bouwen van de stelling (8u)
2. Vrij te geven van de stelling (opleiding van 3 dagen= inspecteur)
3. Gebruiken van de stelling (4u opleiding)

Hoger dan 8 m = moet de sterkte van de verankeringspunten berekend worden door de stellingsinspecteur (zie drie dagen opleiding).

Voorwaarden van de stelling

- SCAFFTAG= bewijs van keuring (Verboden voor onbevoegden bvb)
- Stabiele ondergrond, liefst hout
- Collectieve beveiliging : leuning van 1m20, min 3 planken

- Zijdelingse verplaatsing vermijden
- Opgelet voor kantelen : > 3 maal de breedte van de stelling
  - Beveiligen : verankeren, verbreden
- In voor dienstelling gecontroleerd
- Periodiek = telkens bij verandering, bij veel wind, lange stilstand (verlengd weekend bvb)

Breedte werkvloer =

60 cm zonder materiaal

1 m met materiaal

D. Stelling op schragen

Niet hoger dan 3 meter

Max 2 rijen schragen

Metalen schragen (alleen hoogste stand met de juiste 'vastzetters')

Breedte werkvloer min 80 cm

Bij hoger dan 2 meter ! leuning van 1m20

E. Rolstelling

- Wielen vergrendelt
- Bij verplaatsing
  - Persoon + materiaal eraf
  - Wielen er af
  - Verplaatsen met twee man
  - Wielen er op
- Hoogte
  - > 3 maal de breedte
  - De kortste kant
  - Max 8 m
  - Max 12 m ALS verankerd
- Beklim langs de binnenkant

F. Beweegbare hangstelling (===== HEFWERKTUIG)

Dus =

- Periodiek gekeurd EDTC
- Voor in dienstelling
- Periodiek (niet om de drie maand, MEER!)
  - Bij verplaatsing
- HARNAS VERPLICHT
  - Harnas + levenslijn verankerd aan een afzonderlijk element aan je dak bvb
  - Denk aan de lengte van je levenslijn

Valbescherming = vanaf 2 meter, EDTC, CBM beter dan PBM

2. Werken bij de nabijheid van elektriciteit

Elektrocucie (sterf je) <> elektrisering (overleef je, maar gewond)

Wat is elektriciteit?

1. Spanning Volt U
2. Weerstand Ohm R
3. Vermogen Watt P
4. Stroomsterkte AMPERE U =gevaarlijkst voor de mens

Wat beïnvloed de dood

Risicoanalyse =

- a. Aantal amperes (Bij méér dan 20 miliAMPERE hang je aan den elektriek!)
- b. Blootstellingsduur
- c. Omgevingsomstandigheden
- d. De weg die de E volgt (via hart, of naar de grond)

Na ongeval ALTIJD ALTIJD naar het ziekenhuis

Reden = voor de onzichtbare inwendige brandwonden (innerlijk<>uiterlijk=zichtbaar)

AREI

Algemeen reglement voor Elektrische Installaties

Hierarchische Preventie Maatregelen

Risico aan de bron uitschakelen, mogelijk? JA

Risico beperken } Opleiding BA4, BA5

CBM } Aarding

Persoonlijke beschermingsmiddelen (enkel de drager is beveiligd)

Op het examen = min drie kunnen bespreken – 3a5 hoe meer hoe beter

- 3 Klasse's
- Eenvoudig ontwerp = tuinhandschoen bvb
- Tegen een gewoon risico (helmen, laarzen)
- Tegen een risico levensgevaarlijk of blijvend letsel tot gevolg (ademhalingsapp., antivalapp.)

Voorzien van een CE-markering

Vereisten

Aangepast aan het risico

Niet hinderlijk

Op zich geen risico

PBM's

- Kosten voor de werkgever
- Werkgever is verantwoordelijk voor instructies over pbm
- Controle over het correct gebruik

1. DE HELM

Houdbaarheidsdatum staat in de helm

Materiaal = PE (2 jaar geldig)
HIGH DENSITY PE (3 jaar)
+ glasvezel (5jaar)

Vervangen NA vervaldatum

Na val

Bij het bemerken van barstjes, scheuren etc.

2. Veiligheidsbril

Zijkanten moeten beschermd zijn

Ontbrandbare montuur

Veiligheidsglazen verplicht

3. Gehoorbescherming

Tegen lawaaidoofheid, aan 85 dBEL = oorbescherming ! (weet = de wet is verstrengd hierop)

4. Handbescherming

Fysieke gevaren (leder, textiel of combinatie van de twee)

Gevaarlijke producten (gevoeligheid)

Handcreme tegen irritatie voordien opbrengen

5. Ademhalingsapparatuur

Risico's

1. Stof
2. Gev.producten   Gas/damp (kleur = beschermend voor welk gas)
3. Zuurstoftekort   KLASSE 3

Filter = P(oussiere; stof int Frans)1 onschadelijk, 2schadelijk,3 giftige stof

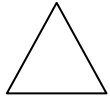
6. Veiligheidsschoenen

- a. Stalen tip
- b. Roestvrij staal tussenzool
- c. Antislipzool
- d. Enkelbescherming

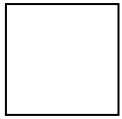
SIGNALISATIE

Gebod – Verbod

Waarschuwing

Reddingsborden
